

Eenzaamheid zoeken en je laten troosten

■ 'Op een afgelegen plek de waarde van al het leven ontdekken'

Op 8 januari 1999 verloor Maria Quist (cultureel antropoloog en een van de oprichters van Werkgroep Roofvogels Nederland in 1982) bij een ongeluk in Appelscha haar jongste zoon. Willem was 17 jaar. Wat er toen gebeurde in haar gezin is met geen pen te beschrijven.

Toch schreef Maria het verhaal van Willem op, acht jaar later. Ze trok zich terug in hun vakantiehuis in Midden-Frankrijk. Daar schreef ze in zeven weken het boek 'Troostvogels', in 2008 gepresenteerd bij Pet in Hoogeveen. In 'Troostvogels' schrijft ze: 'Ik kan geen boek schrijven zonder natuur, zonder vogels. Ze horen bij mij zolang ik mij kan herinneren en zijn mijn grootste steun en troost in tijden van verdriet en tegenspoed.' Nu ligt bij Pet haar boek 'Het Mensdier'.

Na verlies van goede vrienden toog ze opnieuw naar Midden-Frankrijk en schreef eind 2020 een persoonlijk verslag over de zoektocht naar de oorzaak van het kwaad in de wereld. Maar vooral over hoop, de waarde van haar ei-

gen leven en de waarde van alle (natuur)leven.

Elke ochtend en avond wandelen met hondje Tommie, elke dag uitzien naar de komst van kraanvogels en de site bezoeken die aangeeft wanneer de trek vanuit het noorden begint en elke avond de wildcamera plaatsen in de tuin bij de perenboom.

Tommie geeft aan wanneer er kraanvogels overvliegen. Samen rennen ze naar buiten om de trek te zien. Honderden luid roepende kraanvogels, soms duizenden.

Bespiegelingen

's Morgens wordt het SD-kaartje van de wildcamera uitgelezen op de laptop. Vossen, egels, marters, een enkele das doen zich tegoeed aan het valfruit. Maria ziet de na-

Vlucht van kraanvogels. Hero Moorlag

tuur veranderen. Het blad aan de bomen vergeelt, de trek van leeuweriken komt op gang, paddenstoelen groeien in het bos.

Ze plukt ze voor een maaltijd. Buurman Jean Jacques komt op bezoek om haar met technische zaken te helpen. Dan komen de bespiegelingen over hoe de mens met zijn leefomgeving omgaat. 'Ik dacht aan de onvoorstelbare vernielingen die door Homo Sapiens in de loop der tijden aan zijn leefgebied zijn aangericht: olie en afval die de zee vervuilen, het kappen van tropisch regenwoud, luchtvervuiling door industrie, landbouw en verkeer en het gebruik van pesticiden.'

Het Mensdier lijkt een plaag voor de aarde: oorlog, geweld en criminaliteit. 'Ik ga gebukt onder al deze onweerlegbare feiten.' Maar er is ook een ander verhaal.

Het Mensdier heeft gezorgd voor betere leefomstandigheden, voeding, huisvesting en gezondheidszorg.

Het optimistische boek van Rutger Bregman uit 2019 doet haar goed: 'De meeste mensen deugen'. Het klinkt haar als muziek in de oren.

Eenzaamheid zoeken

Het Mensdier speelt zich af in de periode dat Trump verliest van Joe Biden en de periode van Covid-19. Over Trump: 'De roedelleider en de meute, wij en zij, de goodies en de baddies met Trump als charismatische leider.'

Door corona kan Maria het gezin van haar oudste zoon in Amerika niet bezoeken en in de armen sluiten. Elke dag houdt ze de berichten van het wereldgebeuren op internet bij. Steeds is er de sterke regulerende functie van de natuur. Door de eenzaamheid te zoeken in de natuur komt ze tot rust.

Genieten van wolkenluchten bij zonsopkomst, herfstkleuren, eerste sneeuwval die alles verzacht, talloze trekkende vogels, roepende buizerd en bosuil, beelden op de wildcamera. Jagers kruisen haar pad. Mensdieren die anders over natuur denken. Voor haar geeft de natuur rust, hoop en je voelt liefde voor alles wat leeft. 'Een groot geluk is mijn vermogen om te genieten van alle moois, liefs, waardevols dat het leven te bieden heeft. Niets is vanzelfsprekend, alles is een ge-

schenk.' Maar er is ook ergernis over machtsmisbruik, 'wanneer er geen ruimte wordt gelaten voor het eigen geweten en de eigen verantwoordelijkheid, voor fatsoen en ethisch besef, de belangrijkste eigenschappen die een Mensdier tot mens maken.' ■

› www.mariaquist.nl

Hero Moorlag

Vos op wildcamera. Maria Quist

Tommie in Midden-Frankrijk. Maria Quist

Op Drentse heidevelden bloeit nu de zeldzame lelieachtige beenbreek

Vanaf eind juni bloeit beenbreek, een prachtige lelieachtige gele wilde plant op natte en veenachtige heides van Drenthe.

Het is een zeldzame verschijning die maar op weinig plaatsen te bewonderen is. Maar elk jaar rond deze tijd moet ik weer op zoek naar deze icoon van Drentse veentjes. Tijdens de bloei is beenbreek goed te herkennen aan de gele stervormige bloemen en oranje helmknoppen. De behaarde meeldraden vallen van dichtbij nog wel het meest op. De bloemen bestaan uit twee rijen van drie bloemdekbladen en zes behaarde meeldraden. In het hart daarvan staat het vruchtbeginsel. Al met al bij nadere beschouwing een wondermooie bloem. En een bijzondere verschijning, omdat deze plant maar op enkele plaatsen in Drenthe goed tot bloei komt.

Drentse vennen

Het is een soort van de voedselarme zure en natte heidegebieden, met nog wat ondergrondse grondwaterstromen.

Een omstandigheid die tegenwoordig nog maar op enkele plaatsen in de uitgestrekte heidevelden aanwezig is. De voorkeur gaat uit naar zonnige plaatsen met een redelijk stabiele hoge waterstand, maar de plant draagt geen langdurige overstroming. Soms vind je ze ook nog in wat geïsoleerd liggende vennen in bijvoorbeeld boswachterij Dwingeloo. Beenbreek staat in ons land op de Rode Lijst en behoort tot de beschermde en zeldzame planten die in de afgelopen decennia in aantallen behoorlijk zijn afgenomen. Sinds 1980 is de plant in 50 procent van de atlaslokken verdwenen, ze komt nu

nog op ongeveer 150 plekken in Nederland voor. Drenthe is voor beenbreek een belangrijke provincie, hier komt ze nog redelijk vaak voor. Na de bloei zijn de helder oranje doosvruchten minstens zo opvallend. De uiteindelijke grauw gekleurde vruchten blijven tot na de winter goed zichtbaar. Als je de plant eenmaal kent, kun je haar dus langdurig in het jaar blijven observeren.

Botbreuken bij vee

Bijzonder dat de naam van deze plant beenbreek is. Vroeger dacht men dat beenbreek botbreuken bij het vee zou veroorzaken. Door het eten van de plant zou het vee brosse beenderen krijgen.

Een ander meer voor de hand liggende oorzaak van de botbreuken is dat beenbreek op zure

Beenbreek, een geelbloeiende lelieachtige. Albert Kerssies

gronden groeit, waar in het voedsel een te laag kalkgehalte aanwezig is. Daardoor zou de kans op botbreuken toe kunnen nemen. Hoe het ook zij, de plant beenbreek op zich is uiterst karakter-

istiek. En onder meer door zijn opmerkelijk fraaie bloeiwijze is deze 'gele lelie' een icoon voor de Drentse veenheides. ■

Albert Kerssies